

Bijlage 1 Klimaatgerelateerde financiële rapportage

71

Inleiding

De integratie van risico's en kansen van klimaatverandering in de taakuitvoering van DNB vloeit voort uit onze missie om financiële stabiliteit en duurzame welvaart te bevorderen.

Klimaatverandering en de energietransitie zijn belangrijke uitdagingen voor de economie en de financiële sector en vormen ook een bron van risico's voor de financiële stabiliteit. In deze rapportage beschrijven we welke stappen DNB zet om klimaatrisico's in kaart te brengen en te verminderen, in het bijzonder in het toezicht op de financiële sector, de economische adviestaat, de ontwikkeling van statistieken en het balansbeheer. Hierbij volgen we voor het eerst het kader van de Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) van de Financial Stability Board (FSB). We zullen deze rapportage jaarlijks verder ontwikkelen, zoals we ook klimaatrisico's en -kansen verder integreren in onze taakuitvoering.

Er is robuust bewijs dat de aarde opwarmt als gevolg van economische activiteit. Het is echter onzeker hoe klimaatverandering zich voltrekt, wat de beleidsreactie van overheden zal zijn en wat de financieel-economische gevolgen daarvan zijn. DNB onderscheidt daarom twee soorten financiële klimaatrisico's: fysieke risico's en transitierisico's (zie Box 1). In de afgelopen jaren hebben we voortgang geboekt met het in kaart brengen van deze risico's. Zo hebben we onderzoeken uitgevoerd naar fysieke risico's in de financiële sector en hebben we klimaatstresstesten voor transitierisico's toegepast op de financiële sector en onze eigen balans. Een uitdaging daarbij is dat klimaatverandering geen precedent kent, waardoor historische data minder bruikbaar zijn. Bovendien zijn meetmethodes en statistieken wereldwijd nog volop in ontwikkeling.

Box 1 Financiële risico's door klimaatverandering en de energietransitie

Klimaatverandering creëert twee soorten financiële risico's. Fysieke risico's voor de financiële sector ontstaan als gevolg van toename in schade door onder andere hitte, storm, neerslag, droogte en overstromingen. Wanneer deze schade verzekerd is, heeft dit directe gevolgen voor het bedrijfsmodel en het risicobeheer van verzekeraars. Wanneer deze schade onverzekerd is, en dus door huishoudens, bedrijven of overheden wordt gedragen, heeft dit gevolgen voor de blootstellingen van financiële instellingen aan deze partijen. De tweede soort risico's, transitierisico's, zijn het gevolg van de overgang naar een CO₂-neutrale economie. Door klimaatbeleid, technologische ontwikkelingen en veranderende voorkeuren van consumenten kunnen leningen aan en beleggingen in sectoren en bedrijven die veel CO₂ of andere broeikasgassen uitstoten veel sneller dan verwacht minder waard worden.

1 Governance

De directie van DNB is verantwoordelijk voor het realiseren van onze visie op Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en legt hierover verantwoording af aan de Raad van Commissarissen.

In de eerste vier speerpunten van de MVO-visie beschrijven we hoe DNB met de risico's en kansen van klimaatverandering omgaat. De directie stelt jaarlijks prioriteiten voor deze speerpunten vast die terugkomen in de plannen van de verschillende divisies en in de actualisatie van de MVO-visie. Daarnaast hanteert de directie een 'MVO-beslisregel', waardoor bij ieder besluit de (positieve of negatieve) bijdrage op de MVO-speerpunten wordt meegewogen. Naast de directievergadering gebruiken ook de toezichtraad en de resolutieraad deze beslisregel. Daarnaast bewaken beleidsbepalende interne organen, zoals het risicomanagementcomité, klimaatrisico's bij hun taakuitvoering. In 2021 start het Strategisch Programma Duurzaamheid. Dit is een bankbreed programma waarmee we onze MVO-ambitie slagvaardiger willen realiseren door middel van centrale aansturing.

In nationaal verband werken we samen met verschillende partijen uit de financiële sector en betrokken stakeholders om klimaatrisico's beter in kaart te brengen en te beheersen.

Zo faciliteren we kennisontwikkeling op het gebied van duurzaamheidsthema's als klimaatrisico's, carbonaccounting en CO₂-beprijzing in het Platform voor Duurzame Financiering. Dit platform is een overlegorgaan tussen de financiële sector, toezichthouders en ministeries dat in 2016 op initiatief van DNB is opgericht. In 2020 verscheen bijvoorbeeld een publicatie waarin financiële instellingen hun ervaringen met de beheersing van klimaatrisico's delen. Ook organiseren we jaarlijks een kennisdelingssessie met niet-gouvernementele organisaties (NGO's). We benutten inzichten die hieruit voortkomen onder meer voor onze economische adviesrol in het maatschappelijke debat over klimaatbeleid.

DNB werkt ook in internationaal verband aan het in kaart brengen en beheersen van

klimaatrisico's. Zo zijn we mede-initiator van de TCFD en dragen we als lid en vicevoorzitter van de FSB bij aan de beleidsvorming op klimaatgebied. Ook zijn we actief in internationale gremia, zoals het Basel Committee on Banking Supervision (BCBS), International Association of Insurance Supervisors (IAIS), Bank of International Settlements (BIS), het IMF en de OESO. Tevens is DNB medeoprichter, actief lid en tot eind 2020 voorzitter van het Network for Greening the Financial System (NGFS). Dit is een internationaal netwerk voor centrale banken en toezichthouders dat zich proactief inzet voor het vergroenen van het financiële systeem. Dit netwerk heeft in 2020 meerdere aanbevelingen gepubliceerd over hoe centrale banken en toezichthouders op financiële instellingen de beheersing van klimaatrisico's kunnen integreren in hun taakuitvoering, zoals een gids voor toezichthouders onder leiding van DNB en een overzicht van milieurisicoanalyse door financiële instellingen. Daarnaast doet het NGFS aanbevelingen aan beleidsmakers, bijvoorbeeld om betere data en methoden te ontwikkelen voor het meten en beheersen van duurzaamheidsrisico's. Om een goede inschatting van klimaatrisico's te maken zijn betrouwbare en vergelijkbare data van belang. Daarom werken we in verschillende internationale werkstromen aan de ontwikkeling van duurzaamheidsstatistieken.

We dragen actief bij aan de voorbereiding van de monetaire strategieherziening van de ECB waar het gaat om klimaatverandering. De ECB verkent in die herziening de mogelijkheden om klimaatrisico's te integreren in het monetaire beleid. Ook onderzoekt de ECB de rol die ze kan vervullen in het bevorderen van de transitie naar een klimaatneutrale economie. De voorbereiding van de strategieherziening is opgedeeld in een aantal werkstromen. DNB is 'co-lead' van de werkstroom die onderzoekt hoe de monetaire beleidsinstrumenten kunnen worden gebruikt om de transitie naar een groene economie te bevorderen. Verder delen we in internationaal verband inzichten over de verduurzaming van de niet-monetaire portefeuilles. Zo is DNB voorzitter van een NGFS-subgroep over duurzaam portefeuillebeheer. Ook werken we via een high-level task force van de ECB aan beleggingsprincipes voor het duurzaam beleggen van de niet-monetaire reserves van nationale centrale banken.

2 Strategie

We streven ernaar om MVO in onze kerntaken te hebben verankerd in 2025. De potentiële impact van onze klimaatinspanningen via het toezicht op de financiële sector, de economische adviestaak en het beheer van de monetaire portefeuilles (monetaire blootstellingen: EUR 290,7 miljard) is groot, maar het uiteindelijke resultaat hangt ook af van andere stakeholders (financiële instellingen, overheid, ECB). Daarnaast hebben we impact met onze eigen beleggingen (EUR 7,5 miljard, exclusief IMF-vorderingen). Deze financieel-materiële onderdelen van onze strategie komen hieronder aan bod. Daarnaast sturen we op het verkleinen en compenseren van de CO₂-voetafdruk van onze eigen bedrijfsvoering (zie paragraaf 4.3).

Via onze toezichtstaak hebben we invloed op de mate waarin Nederlandse financiële instellingen hun klimaatrisico's beheersen. We werken vanaf 2016 aan het in kaart brengen van de omvang van klimaatrisico's voor de Nederlandse financiële sector. Daarvoor hebben we een klimaatstresstest uitgevoerd naar de impact van de energietransitie op de financiële sector en onderzoek gedaan naar de blootstelling aan klimaatrisico's. Dit leidde tot het inzicht dat klimaatverandering en de energietransitie tot stevige verliezen kunnen leiden. In de [Visie op Toezicht](#) en in de jaarlijkse [Toezicht Vooruitblik](#) lichten we toe hoe we in ons toezicht erop aandringen dat financiële instellingen klimaatrisico's en andere materiële duurzaamheidsrisico's beheersen.

Voor de eigen beleggingen nemen we environmental, social en governance (ESG) aspecten mee in beleggingsprocessen volgens ons beleid over verantwoord beleggen. Dit hebben we vastgelegd in het Charter Verantwoord Beleggen (zie paragraaf 4.4). Een onderdeel hiervan is dat DNB klimaatrisico's en -kansen van de eigen balans in kaart brengt, evenals de CO₂-voetafdruk van de eigen beleggingen.

Voor de financiële sector, de economie en eigen balans heeft DNB prioriteiten op de korte termijn (2021) en doelstellingen op de middellange termijn (2025) vastgesteld. Tabel 1 geeft de prioriteiten voor 2021 weer (zie paragraaf 4 *Indicatoren en doelstellingen* voor de voortgang op de

- 74 prioriteiten voor 2020). De jaarlijkse prioriteiten dragen bij aan het realiseren van de volgende doelstellingen in 2025 (zie MVO-visie): het in kaart brengen en voldoende beheersen van financiële klimaatrisico's door de financiële sector, binnen de economie en voor de eigen balans en de opname van relevante duurzaamheidsindicatoren in de statistieken van de ECB en het IMF. Het nieuwe Strategisch Programma Duurzaamheid geeft de komende jaren verder richting aan de bankbrede klimaatstrategie van DNB.

Tabel 1 Prioriteiten DNB op het gebied van duurzaamheid in 2021

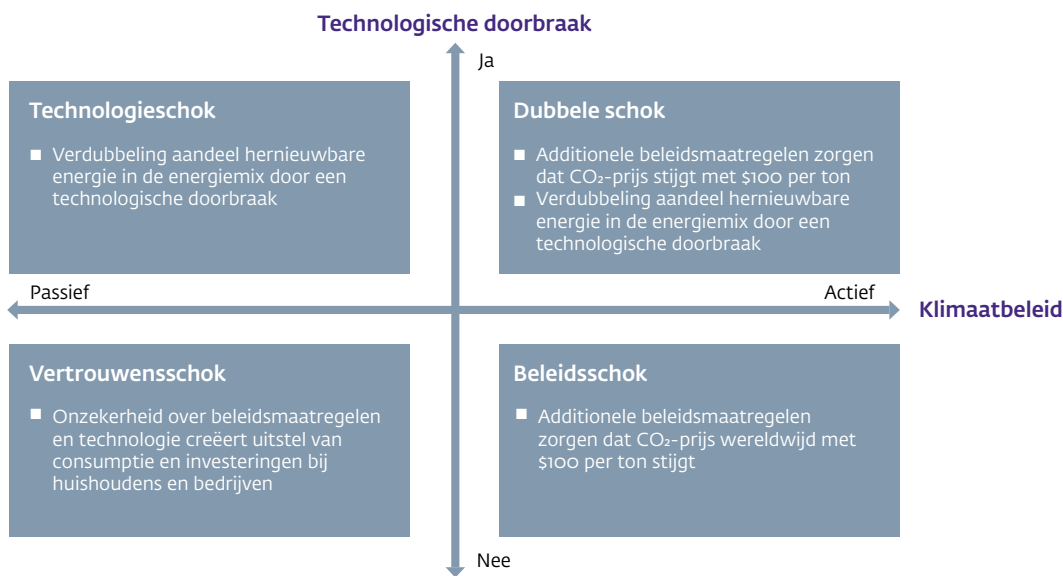
Taakgebied	Prioriteiten voor 2021
Toezicht op de financiële sector	We publiceren een onderzoek over de inbedding van materiële duurzaamheidsrisico's in de interne risicometing en -beoordeling door financiële instellingen. Dit levert inzicht op in hoeverre banken, verzekeraars en pensioenfondsen duurzaamheidsrisico's voldoende hebben meegenomen.
Statistiek	We ontwikkelen een methode voor de (compositie van) CO ₂ -voetafdrukken op sector- en instellingenniveau en we publiceren de eerste CO ₂ -indicatoren voor de belangrijkste Nederlandse financiële sectoren.
Economisch advies	We geven advies over hoe beleidsmaatregelen voor economisch herstel na de coronacrisis tegelijkertijd bijdragen aan het behalen van klimaatambities.
Balansbeheer	Binnen de verschillende overlegvormen met de ECB pleiten we voor het toepassen van het voorzichtigheidsprincipe bij het integreren van klimaatrisico's in de risicobeheersingsraamwerken voor het corporate sector purchase programme (CSPP) en onderpand. We bereiken voor de eigen beleggingen een minimale belegging van EUR 400 miljoen in groene obligaties. Daarnaast onderzoeken we hoe we ervoor kunnen zorgen dat onze aandelenportefeuille voldoet aan de afspraken van het klimaatakkoord Parijs en starten we een onderzoek naar fysieke klimaatrisico's.

3 Risicobeheer

Balansbeheer

We monitoren de CO₂-voetafdruk van onze eigen beleggingen en hebben een klimaatstresstest uitgevoerd om de blootstelling aan transitierisico's in beeld te brengen. Op kwartaalbasis rapporteren we de CO₂-voetafdruk van de eigen beleggingen aan interne stakeholders. Daarnaast hebben we de transitierisico's van de monetaire portefeuilles en onze eigen beleggingen in kaart gebracht door middel van een klimaatstresstest met vier scenario's (zie Figuur 1). De methode voor de stresstest is gebaseerd op het raamwerk dat de divisie Financiële Stabiliteit heeft ontwikkeld voor onder toezicht staande instellingen. We hebben het raamwerk op onderdelen aangepast, zodat het toepasbaar is op de balans van een centrale bank. De uitkomsten van de stresstest zijn geen voorspelling maar een gevoeligheidsanalyse voor verschillende scenario's. We hebben de stresstest voor de monetaire portefeuilles en onze eigen beleggingen in maart 2020 uitgevoerd op basis van de op dat moment beschikbare data per eind november 2019.

Figuur 1 Stresstestscenario's

De stresstest gaat over energietransitierisico's en bevat vier zware, maar plausibele scenario's. We hebben de scenario's gevormd langs twee belangrijke factoren in een disruptieve energietransitie: overheidsbeleid en technologische ontwikkelingen.

- Technologieschok: een technologische doorbraak zorgt voor een verdubbeling van het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix.
- Dubbele schok: er doet zich een gelijktijdige combinatie van de beleidsschok en de technologieschok voor.
- Beleidsschok: overheden voeren actief beleid om de CO₂-uitstoot te beperken, met een hoge en abrupte stijging van de CO₂-prijs tot gevolg.
- Vertrouwenenschok: een gebrek aan beleid en technologische doorbraken zorgt voor een terugval in het vertrouwen van consumenten, producenten en beleggers.

Uitkomsten van de stresstest voor onze monetaire portefeuilles

Uit de klimaatstresstest blijkt dat onze balans gevoelig is voor transitierisico's. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de impact van de energietransitie op de marktrente in de verschillende scenario's. Het dubbele schokscenario heeft de grootste negatieve impact op onze winstontwikkeling en leidt tot de grootste toename in balansrisico's (zie Figuur 2). De stresstest laat ook zien dat veranderingen in risico's worden veroorzaakt door een relatief klein deel van de totale portefeuille, vooral door de blootstellingen in het CSPP op bedrijven die actief zijn in de energievoorziening.

76 Figuur 2 Impact van de stresstestscenario's op de winst en de totale risico's van DNB

Scenario	Winst voor DNB	Totale risico's voor DNB
Beleidsschok	middel	middel
Technologieschok	laag	laag
Dubbele schok	hoog	hoog
Vertrouwensschok	laag	laag

Uitkomsten stresstest voor eigen beleggingen

Het dubbele schokscenario heeft ook een grote impact op de bedrijfsobligatie- en de aandelenportefeuilles van onze eigen beleggingen. Figuur 3 laat de impact van de klimaatstresstest zien op de bedrijfsobligatie- en aandelenportefeuilles van onze eigen beleggingen. Sectoren die relatief hard geraakt worden zijn i) de industrie, ii) de productie en distributie van energie, gas, stroom en gekoelde lucht en iii) de winning van delfstoffen. Op onze bedrijfsobligatieportefeuille heeft het scenario met de beleidsschok een relatief grote impact. Dit wordt veroorzaakt door de hiervoor onder i) en ii) genoemde sectoren, maar ook door een veronderstelde abrupte rentestijging. In het scenario met de vertrouwensschok gaan we uit van een crash van de aandelenmarkten, wat een grote impact heeft op de aandelenportefeuille.

Figuur 3 Impact van de stresstestscenario's op de marktwaarde van de bedrijfsobligaties en de aandelen binnen de eigen beleggingen van DNB

Scenario	Bedrijfsobligaties	Aandelen
Beleidsschok	hoog	middel
Technologieschok	laag	laag
Dubbele schok	hoog	hoog
Vertrouwensschok	laag	hoog

Ontwikkelpad balansbeheer

We onderzoeken de komende tijd de mogelijkheden om de stresstest uit te breiden met fysieke klimaatrisico's, zodat we deze risico's van onze eigen beleggingen in kaart kunnen brengen.

Zo krijgen we een compleet beeld van de klimaatrisico's en kunnen we waar nodig beheersmaatregelen nemen.

4 Indicatoren en doelstellingen

We hebben voortgang geboekt met de klimaatgerelateerde MVO-prioriteiten voor de verschillende kerntaken voor 2020. Toezichthouders, economische adviseurs, monetaire beleidsmakers en reservebeheerders hebben allen andere kaders en instrumenten tot hun beschikking voor de beoordeling en waar mogelijk vermindering van klimaatrisico's. Hieronder beschrijven we onze voortgang.

Toezicht op de financiële sector

In 2019/2020 hebben we uitgedragen wat we van de financiële instellingen onder ons toezicht verwachten ten aanzien van de beheersing van klimaatrisico's. Aan de hand van deze uitingen hebben we in 2020 getoetst óf banken en verzekeraars klimaatrisico's hebben meegenomen in hun risicobeoordelingen. Om na te kunnen gaan of de risicobeoordeling door de financiële instellingen in lijn is met de verwachtingen die we publiceren, werken we aan een beoordelingskader voor toezichthouders. Verder hebben we in 2020 op basis van de beleidsuitingen en eigen risicobeoordelingen gesprekken met de instellingen gevoerd, als onderdeel van zowel ons reguliere toezicht als de thema-onderzoeken. In de komende jaren gaan we onze verwachtingen ten aanzien van klimaatrisico's nog concreter maken en uitbreiden naar overige duurzaamheidsrisico's. Ook andere maatschappelijke en ecologische uitdagingen, zoals de afnemende biodiversiteit, leiden namelijk tot verhoogde risico's voor financiële instellingen. Op dat gebied hebben we in 2020 samen met het Planbureau voor de Leefomgeving het onderzoek Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving? gepubliceerd. Hieruit komt naar voren dat Nederlandse financiële instellingen zowel fysieke als transitie- en reputatierisico's lopen door het verlies van biodiversiteit.

Voor banken hebben we in 2020 een vraag-en-antwoorddocument en een good practice-document gepubliceerd, waarin we handvatten bieden voor de integratie van klimaatrisico's in governance, risicobeheer en rapportage. Net als in 2019 hebben we in 2020 middelgrote banken gevraagd in hun eigen risicobeoordeling aan te geven hoe zij omgaan met klimaatrisico's. Uit een vergelijking tussen de inzendingen blijkt de aandacht voor klimaatrisico's bij deze banken (less significant institutions – LSI's) te zijn toegenomen van 2019 op 2020. We hebben de bevindingen over 2020 met de banken gedeeld en in ECB-verband gebruikt voor de Guide on climate-related and environmental risks. Deze gids is direct van toepassing op grote banken (significant institutions – SI's), en gaan we vanaf 2021 toepassen in ons toezicht op LSI's. Daarnaast hebben we meegewerkt aan een onderzoek naar de informatieverschaffing door banken over klimaat- en milieurisico's.

Voor verzekeraars hebben we in 2019 een vraag-en-antwoorddocument en een good practice-document gepubliceerd over hoe zij klimaatrisico's moeten behandelen in de eigen risicobeoordeling. Uit een analyse van deze eigen risicobeoordelingen in 2020 blijkt dat ongeveer de helft van de verzekeraars de invloed van klimaatrisico's op het eigen risicoprofiel heeft beschreven. De grote verzekeraars beschouwen klimaatrisico's ook vaak als materieel. Verzekeraars zijn daarmee goed op weg, maar we verwachten wel van de sector dat de aandacht voor deze risico's snel toeneemt (zie Tabel 2).

78

Voor de pensioensector hebben we in 2019 een factsheet gepubliceerd met een overzicht van alle regelgeving op duurzaamheidsgebied. Door de invoering van de IORP II-richtlijn is de beheersing van ESG-risico's nadrukkelijk onderdeel geworden van de regelgeving voor pensioenfondsen. Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht om een eigen risicobeoordeling te maken waarin deze risico's aan de orde komen en hebben nog tot eind 2021 om deze bij ons aan te leveren. In 2020 hebben we daarom onder meer via speeches en workshops aandacht gevraagd voor de beheersing van deze risico's door pensioenfondsen. Uit onderzoeken bij fondsen en in gesprekken met bestuurders blijkt dat er voorlopers (veelal grotere fondsen), volgers en achterblijvers zijn. Voorlopers ontplooiën initiatieven om relevante en betrouwbare duurzaamheidsinformatie te verzamelen en deze te integreren in de beleggingsbesluiten en risicobeheersing. Zij hanteren ook vaker CO₂-doelstellingen. Onze inzet is erop gericht dat pensioenfondsen stappen blijven zetten om duurzaamheidsrisico's te integreren in hun risicobeheer. Hierbij zien we toegevoegde waarde van het leren van elkaar en de kracht van samenwerking binnen de sector.

Tabel 2 Observaties over financiële deelsectoren ten aanzien van klimaatrisico's

Financiële deelsector	Observaties in 2020
Banken	De aandacht voor klimaatrisico's bij LSI's is toegenomen.
Verzekeraars	De helft van de verzekeraars beschrijft de invloed van klimaatrisico's op het eigen risicoprofiel.
Pensioenfondsen	Klimaatrisico's staan bij pensioenfondsen op de kaart, maar de mate waarin verschilt.

Voor financiëlemarktinfrastructuren (FMI's) hebben we in augustus 2020 bijgedragen aan de organisatie van een internationale conferentie onder leiding van de Bank for International Settlements over klimaatrisico's ter bevordering van de bewust wording. We zijn van mening dat klimaatrisico's op de middellange termijn verder kunnen worden geïntegreerd in het toezicht op en de wet- en regelgeving voor FMI's.

Bij markttoegang wijzen we in oriënterende gesprekken met potentiële vergunningaanvragers op klimaatrisico's. We zetten de toezichtdialoog met de sector voort en zullen onze verwachtingen ten aanzien van klimaat- en overige duurzaamheidsrisico's verder concretiseren. Vanaf 2021 gaan we ook bij het toetsen van bestuurders en andere functionarissen aandacht besteden aan klimaat- en milieugerelateerde risico's.

Verder hebben we bijgedragen aan internationale beleidsontwikkeling ten aanzien van het toezicht op de financiële sector. We hebben gereageerd op de consultatie van de Renewed Sustainable Finance Strategy van de Europese Commissie. Daarnaast was DNB in 2020 mede-voorzitter en deelnemer van de high-level Task Force on Climate-related Financial Risks (TCFR) van het BCBS. De TCFR doet nu nog voornamelijk verkennend werk en op korte termijn leidt dit naar

verwachting niet tot aanpassing van de Bazelse standaarden. Bij IAIS werken we mee aan een paper over de integratie van klimaatrisico's in het toezicht op de verzekeringssector. Bij de European Banking Authority (EBA) hebben we deelgenomen aan verkennende onderzoeken naar de integratie van duurzaamheidsrisico's in de eigen risicobeoordeling en in de minimale kapitaalvereisten. Ons standpunt is dat het onderzoek naar de integratie in minimale kapitaalvereisten en de daaropvolgende Europese besluitvorming naar voren mag worden gehaald. Bij de EBA hebben we ook bijgedragen aan de opname van duurzaamheidsrisico's in de in 2019 gepubliceerde Richtsnoeren inzake de initiëring en monitoring van leningen. Instellingen moeten duurzaamheidsrisico's daarmee meewegen in hun kredietbeslissingen. Instellingen die expliciet duurzame kredietfaciliteiten en instrumenten ontwikkelen, moeten hiervoor een passend beleid en ondersteunende processen hebben ingericht. Bij de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) hebben we aan verschillende publicaties bijgedragen, waaronder een publicatie over de relatie tussen de prudent person-regel voor pensioenfondsen en duurzaamheid, en een publicatie over klimaatscenario's die verzekeraars kunnen gebruiken in hun eigen risicobeoordeling. We vinden het belangrijk dat klimaatrisico's hun weg vinden in internationale toezichtstandaarden en Europese wet- en regelgeving. Er is sprake van voortgang, maar het tempo kan volgens ons hoger.

Economische advies

In 2020 hebben we de afspraken uit het Nederlandse Klimaatakkoord kritisch gevolgd en de overheid geadviseerd. Dit geldt met name voor economische maatregelen, zoals de wenselijkheid van de invoering van een CO₂-belasting. In publicaties, speeches en interviews hebben we herhaaldelijk specifieke voorstellen gedaan voor een betere uitstootbeprijzing op EU-niveau als onderdeel van een groen herstel uit de coronacrisis. In dit kader hebben we ook verschillende voorstellen gedaan om de klimaatinvesteringen op te voeren. Daarnaast hebben we in speeches en vergaderingen benadrukt dat een ambitieuze EU Green Deal nodig is. De CO₂-uitstoot is dit jaar in de EU en Nederland wel sterk gedaald, zelfs iets meer dan de afgesproken doelen (zie Tabel 3). Dat komt echter vooral door de beperkingen op reizen en de economische crisis als gevolg van de coronapandemie, en niet door een aanscherping van het klimaatbeleid. Met het aantrekken van de economie loopt ook de uitstoot weer sterk op. Het Planbureau voor de Leefomgeving concludeert dat met het huidige beleid in Nederland slechts de helft van de geplande uitstootvermindering voor 2030 wordt gehaald. Dit vergroot het risico op een schoksgewijze transitie, met schade voor de economie en de financiële sector tot gevolg. Wel is in Nederland in 2020 een CO₂-belasting voor de industrie ingevoerd, waardoor de Nederlandse effectieve CO₂-prijs licht is gestegen. In de beleidsdiscussie over de invoering van deze belasting is verschillende keren verwezen naar onze adviezen op dit gebied.

80 Tabel 3 Overzicht van klimaatdoelen voor Nederland en de realisatie in 2020

Indicator	Doel	Realisatie in 2020
CO ₂ -uitstoot in Nederland	De CO ₂ -uitstoot in Nederland daalt volgens de afgesproken nationale klimaatdoelen (CO ₂ -uitstoot -50-55% in 2030 en klimaatneutraal in 2050)	Gehaald
CO ₂ -uitstoot in Europa	De CO ₂ -uitstoot in Europa daalt volgens de afspraken in de EU Green Deal (jaarlijks)	Gehaald
Klimaatplannen	De klimaatplannen leiden volgens het Planbureau voor de leefomgeving tot voldoende vermindering	Niet gehaald
Europese effectieve CO ₂ -prijs	De effectieve CO ₂ -prijs in Europa is in lijn met de prijs die nodig is om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs (jaarlijks, vastgesteld door de Wereldbank) te behalen	Gaat in de goede richting (zie plannen voor de EU Green Deal, nog niet definitief)

Statistiek

In ECB- en IMF-verband dragen we bij aan de ontwikkeling van internationaal vergelijkbare officiële statistieken over duurzaamheid in de financiële sector. De Statistics Committee's Expert Group on Climate Change and Statistics, voorgezeten door DNB, heeft eind 2020 een rapport afgerond met aanbevelingen voor vervolgstudies naar CO₂-voetafdrukindicatoren, fysieke risico-indicatoren en de identificatie van groene/niet-groene instrumenten. Deze vervolgstudies gaan in 2021 van start en we stellen hiervoor aanvullende capaciteit beschikbaar. Als penvoerder op het thema Sustainable Finance Statistics in het Balance of Payments Committee van het IMF, hebben we onze plannen gepresenteerd voor een rapport dat in 2021 verschijnt. Dit rapport bevat richtlijnen voor het opnemen van duurzame financiering in reguliere betalingsbalansstatistieken.

Balansbeheer

We hebben de CO₂-voetafdruk voor onze eigen beleggingen in kaart gebracht. Hiervoor hebben we een analyse uitgevoerd voor alle beleggingscategorieën in onze portefeuille (zie Tabel 4). De indicatoren zijn geaggregeerd op het niveau van drie beleggingscategorieën: (semi-)overheidsobligaties, bedrijfsobligaties (High Yield en Investment Grade portefeuille) en aandelen. We rapporteren meerdere klimaatindicatoren, omdat deze elk andere informatie en inzichten bieden (zie box 2). Deze data bestaan uit emissies die bedrijven zelf rapporteren en schattingen van de dataleverancier (zie Bijlage 2 Over dit verslag). In de berekeningen nemen we vooralsnog alleen scope 1 en scope 2 emissies mee. We hebben echter de ambitie om over een aantal jaar scope 3 emissies mee te nemen, als de databeschikbaarheid van bedrijven is verbeterd (zie box 2). We hebben vooralsnog geen reductiedoelen opgesteld voor de CO₂-voetafdruk. Het komende jaar onderzoeken we de mogelijkheid om de aandelenportefeuille in lijn te brengen met de afspraken in het klimaatakkoord van Parijs. Hieruit volgen dan eventuele reductiedoelstellingen.

Tabel 4 Klimaatindicatoren voor onze eigen beleggingen

	Totaal	(Semi-)overheids- obligaties	Bedrijfsobligaties	Aandelen
Omvang portefeuille (EUR mrd)*	7,2	4,0	1,2	1,9
Databeschikbaarheid**	80%	72%	79%	99%
Totale CO ₂ -uitstoot (tCO ₂ e)***	1.179.337	903.893	171.843	103.601
Bedrijfsomvang gewogen CO ₂ -uitstoot (tCO ₂ e/bedrijfswaarde)	169	257	154	45
Omzet gewogen CO ₂ -uitstoot (tCO ₂ e/omzet)	202	223	280	115

©2020 MSCI ESG Research LLC voor bepaalde gegevens. Voor vermelding is toestemming verkregen.

* De omvang van de portefeuille is berekend op basis van de marktwaarde per 31 december 2020, posities in cash en derivaten uitgezonderd. Per jaar kan de omvang van de portefeuille sterk verschillen.

** Databeschikbaarheid geeft aan voor welk percentage van de portefeuille (CO₂)-data beschikbaar zijn. Dit percentage ligt hoger voor de indicator omzet gewogen CO₂-uitstoot: 95% voor semi-staatsobligaties, 87% voor bedrijfsobligaties en 99% voor aandelen.

*** De totale CO₂-uitstoot van de (semi-)overheidsobligaties is alleen gebaseerd op de uitstoot van de overheidsobligaties in de portefeuille. Benodigde data als enterprise value ontbreekt bij semi-staatsobligaties vanwege de complexe organisatiestructuur.

Onze beleggingen in groene obligaties hadden op 31 december 2020 een marktwaarde van EUR 279 miljoen. Dit is een stijging van ongeveer EUR 232 miljoen ten opzichte van eind 2019.

We streven ernaar uiterlijk eind 2021 ten minste EUR 400 miljoen in groene obligaties te beleggen.

We selecteren groene obligaties op basis van de Green Bond Principles of de Climate Bond Standard and Certification Scheme.

Box 2 Toelichting CO₂- emissies en klimaatindicatoren

Alle Green-House-Gas (GHG)- uitstoot (emissies) wordt gemeten en omgezet naar tonnen CO₂. Scope 1 zijn de directe emissies (bijv. verwarmingsinstallaties, eigen transport of generatoren) en scope 2 de indirecte emissies door de producten die afgenomen worden voor eigen gebruik en productie (bijv. elektriciteit die ergens anders gegenereerd is). Scope 3- emissies zijn alle overige indirecte emissies, die ontstaan als gevolg van de activiteiten buiten de productiefase (bijv. tijdens de gebruiksfase en afvalfase), waar bedrijven weinig directe invloed op kunnen uit te oefenen. De Europese Commissie beveelt bedrijven aan scope 3- emissies te rapporteren in Richtsnoeren niet-financiële rapportage: aanvulling betreffende klimaatrapportage.

De indicator totale CO₂-uitstoot is de som van alle scope 1 en 2 GHG-emissies van de bedrijven in de portefeuille, gewogen naar het aandeel van de belegging in elk bedrijf. Deze indicator geeft de meest letterlijke aanduiding van hoe vervuilend een portefeuille is. De indicator wordt echter niet gecorrigeerd voor de totale omvang van een portefeuille, waardoor deze niet geschikt is om verschillende portefeuilles met elkaar te vergelijken. De naar bedrijfsomvang gewogen CO₂-uitstoot (carbon footprint) corrigeert voor portefeuillegrootte, en daardoor kunnen de emissies van verschillende portefeuilles gemakkelijker met elkaar vergeleken worden. De naar omzet gewogen CO₂-uitstoot (weighted average carbon intensity) geeft aan wat de blootstelling van een portefeuille is aan bedrijven met relatief hoge emissies. Voor staatsobligaties geldt dat de CO₂-uitstoot wordt gewogen naar de totale staatschuld (in plaats van naar bedrijfswaarde) of bbp (in plaats van naar omzet).